

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізичного виховання та спорту
Кафедра олімпійського та професійного спорту**

**ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО
ВЕСЛУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти бакалавр

Виконав: студент 4 курсу 10-241
групи

Спеціальності: 017 Фізична
культура і спорт (скорочений
термін)

Освітня програма: Фізична
культура і спорт

Яковлев Роман

Керівник: проф. Пітин М.П.

Рецензент: к.фіз.вих., доцент
Степанюк С.І.

Херсон, 2020

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Загальні основи розвитку академічного веслування в Україні і на Херсонщині	6
1.1. Управлінсько-організаційні основи функціонування ДЮСШ з академічного веслування	6
1.2. Історичні аспекти розвитку веслування академічного за радянських часів	14
1.3. Історичні аспекти розвитку веслування академічного за часів незалежної України	19
Розділ 2. Методи і організація дослідження	29
2.1. Методи дослідження	29
2.2. Організація дослідження	30
Розділ 3. Досягнення веслярів-академістів України на міжнародній арені	31
3.1. Хронологія участі українських академістів на Олімпійських іграх, Чемпіонатах світу та Європи	31
3.2. Тренери, як рушійна сила розвитку академічного веслування на Херсонщині	34
Висновки	37
Список використаних джерел	39

ВСТУП

Актуальність дослідження. Становлення України, як незалежної та демократичної держави, обумовлює об'єктивну необхідність переосмислення власного історичного досвіду для поступу у майбутнє. Спорт та його історія, як одна із основних підвалин життєдіяльності суспільства, не є виключенням. Заснування НОК України та Олімпійської Академії України стали видатною подією вітчизняного спорту на спортивної науки. З цього часу починається ґрунтовне дослідження історії фізичної культури та спорту України в цілому та за окремими видами.

Однак, варто зазначити, що, на даний час, відсутні серйозні дослідження з розвитку регіонального спорту. Наразі маємо лише одну працю Нікітенка С.В. «Розвиток фізкультури та спорту на Херсонщині (1944-1991 рр.)» [20], яка висвітлює дане питання по відношенню до нашої області. Подібні дослідження з видів спорту відсутні. Не виключенням є і веслування академічне. Враховуючи це, наша робота є однією із перших спроб дослідити історію розвитку веслування академічного на Херсонщині.

Об'єктом дослідження – історичний аспект становлення та розвитку академічного веслування в Україні.

Предмет дослідження – історія розвитку веслування академічного на Херсонщині.

Метою даної роботи є дослідження становлення і розвитку веслування академічного в Україні.

Відповідно до мети, нами були поставлені наступні **завдання**:

- 1) аналіз наявної літератури з історії веслування академічного в Україні і на Херсонщині;

- 2) дослідження діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл в розвитку веслування академічного;
- 3) аналіз досягнень місцевих веслувальників-академістів на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи й розкриття тренерського потенціалу області в історичній ретроспективі та на сучасному етапі;

Методологічна база дослідження ґрунтується на основі таких принципів історичного дослідження як об'єктивність, науковість, історизм. Під час написання роботи нами було використано як загальнонаукові методи дослідження так і спеціально історичні методи, такі як конкретно-пошуковий (аналіз та систематизація джерельної інформації), статистичний (складання таблиць), описовий (при визначенні властивостей і характеристик певних явищ, що мали місце в теорії та історії веслування академічного), класифікація, хронологічний та історико-порівняльний методи.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що здійснена спроба зробити комплексне дослідження з даної теми, застосувавши нові підходи, позбавлені жорстких ідеологічних рамок. Проведений аналіз різного роду джерельної інформації дозволяє сформуванню комплексного уявлення про тенденції розвитку веслування академічного в межах області.

Теоретичне значення роботи полягає у спробі написання комплексної роботи з історії даного виду спорту на Херсонщині.

Практичне значення даного дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів студентами вищих навчальних закладів при підготовці до занять з історичного краєзнавства, історії фізичної культури, тощо.

Структура роботи відповідає поставленій меті, та завданням і складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

У вступі визначено актуальність теми, її мета, методи дослідження та практичне значення.

Перший розділ «Загальні основи розвитку академічного веслування в Україні і на Херсонщині» розкриває історіографічну ситуацію з даної теми, а також подає короткий нарис історії веслування академічного від 1952 до 2019 рок, розкриті управлінсько-організаційні основи функціонування ДЮСШ з академічного веслування, де ми акцентуємо увагу на діяльності ДЮСШ, які мають відділення веслування академічного. Висвітлено їх роль у популяризації даного виду спорту.

Другий розділ «Методи і організація досліджень» розкриває ряд теоретичних методів дослідження й зазначені етапи дослідження.

Третій розділ «Досягнення веслярів-академістів Херсонщини на міжнародній арені» містить інформацію про участь спортсменів у міжнародних змаганнях.

Список використаних джерел та літератури складається з 32 пунктів.

РОЗІДЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОГО ВЕСЛУВАННЯ В УКРАЇНІ І НА ХЕРСОНЩИНІ

1.1. Управлінсько-організаційні основи функціонування ДЮСШ з академічного веслування

За роки перебування України у складі СРСР було побудовано «вертикальну» і «горизонтальну» структури розвитку і функціонування дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Понад 90% провідних радянських спортсменів прийшли у спорт вищих досягнень з ДЮСШ. Вони стали основною найкрупнішою організаційною структурою у системі підготовки кваліфікованих спортсменів. Від рівня їх функціонування залежив успіх спортсменів на міжнародній арені. Спортивні школи виконували також важливу загальнодержавну соціальну функцію – сприяли покращенню фізичного розвитку мільйонів дітей та підлітків.

ДЮСШ, СДЮСШ – це позашкільний навчальний заклад, який забезпечує спортивну підготовку дітей, підлітків та молоді з відповідних видів спорту. Вони є складовою частиною системи навчальних закладів фізичної культури і спорту.

У своїй діяльності ДЮСШ та СДЮШОР керуються Конституцією України, Законом України «Про фізичну культуру і спорт» та іншими нормативно-правовими документами, Положенням про позашкільний навчальний заклад, Положенням про ДЮСШ та власним статутом.

Робота ґрунтується на програмній основі, медичному контролі, принципах добровільності, наступності. Керує роботою – директор, призначений керівною організацією; завідуючий навчальною частиною, інструктор-методист. ДЮСШ має права юридичної особи.

Створюються ДЮСШ, СДЮШОР рішенням відповідних центральних, місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, фізкультурно-спортивних товариств, громадських організацій при наявності тренерських кадрів не менше 8 ставок тренерів-викладачів для міста і 4 ставок для сільської місцевості.

Навчально-тренувальна робота у ДЮСШ здійснюється за програмами з видів спорту, затвердженими центральним органом виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту, а також навчальними планами – затвердженими відповідними місцевими органами виконавчої влади.

Комплектування груп навчально-тренувальних, спортивного удосконалення та вищої спортивної майстерності здійснюється у період з 1 по 15 вересня.

У них можуть навчатися учні від 5 до 22 років. Максимальний вік учнів-спортсменів – 28 років при виконанні норм та вимог етапів спортивного вдосконалення та вищої спортивної майстерності.

Наповнюваність навчальних груп визначається залежно від рівня підготовки учнів згідно з програмами з видів спорту на підставі нормативів.

Кращі учні під час участі в навчально-тренувальних зборах та спортивних змаганнях забезпечуються харчуванням, фармакологічними відновлювальними засобами, вітамінними та білково-глютозними препаратами за встановленими нормами, а також спортивною формою, інвентарем. Учні ДЮСШ забезпечуються медичним наглядом в школі та обслуговуванням лікувально-фізкультурного диспансеру.

На сьогоднішній день, відповідно до «Переліку дитячих юнацьких спортивних шкіл» в Україні діє 19 ДЮСШ [23] (таблиця 1.1.) у яких є відділення веслування академічного, із них 2 на території Херсонської області.

Таблиця 1.1.

Перелік ДЮСШ України (станом на кінець 2018 року), які здійснюють підготовку з веслування академічного

	Назва	Місто
1.	Ладиженська ДЮСШ №2	м. Ладижин (Волинська область)
2.	Позашкільний навчальний заклад «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа «Металург»	м. Кривий Ріг (Дніпропетровська область)
3.	Комунальний позашкільний навчальний заклад «Міська дитячо-юнацька спортивна школа з водних та веслувальних видів спорту» Дніпровської міської ради.	м. Дніпро
4.	Комунальний позашкільний навчальний заклад «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа «Динамо» Дніпровської міської ради	м. Дніпро
5.	Комунальний позашкільний навчальний заклад "Новомосковська комплексна дитячо-юнацька спортивна школа"	м. Новомосковськ (Дніпропетровська область)
6.	Дитячо-юнацька спортивна школа «Україна»	м. Запоріжжя
7.	Вільнянська районна дитячо-юнацька спортивна школа «Колос»	смт. Вільнянськ (Запорізька область)
8.	Вишгородська районна дитячо-юнацька спортивна школа з водних видів спорту	с. Осещина (Київська область)
9.	КДЮСШ «Колос»	м. Київ
10.	Спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа з олімпійського резерву з веслування академічного	м. Миколаїв

11.	Дитячо-юнацька спортивна школа «Спартак»	м. Миколаїв
12.	Дитячо-юнацька спортивна школа «Спартак» Херсонської міської ради	м. Херсон
13.	Дитячо-юнацька спортивна школа з веслувальних видів спорту	м. Херсон
14.	Дитячо-юнацька спортивна школа з веслування Черкаської міської ради	м. Черкаси
15.	Дитячо-юнацька спортивна школа «Регата»	м. Київ
16.	Дитячо-юнацька спортивна школа з академічного веслування "Буревісник"	м. Київ
17.	Дитячо-юнацька спортивна школа з академічного веслування "Славутич"	м. Київ
18.	Дитячо-юнацька спортивна школа з академічного веслування та веслування на байдарках і каное «Київ»	м. Київ
19.	Дитячо-юнацька спортивна школа №1 Київського міського фізкультурно-спортивного товариства «Спартак»	м. Київ

Дитячо-юнацька спортивна школа м. Херсона Херсонської обласної організації ФСТ «Спартак». Директор – Кравець Віктор Якович.

Дитячо-юнацька спортивна школа м. Херсона заснована 5 лютого 2003 року. Підпорядкована Херсонській обласній організації фізкультурно-спортивного товариства «Спартак». У 2009 році школі присвоєно II категорію. У школі працюють 27 навчально-тренувальні групи з 4 видів спорту: бокс, веслування на байдарках і каное, веслування академічне, пауерліфтинг, в яких займаються 226 спортсменів. Навчально-тренувальний процес здійснюють 13 тренерів-викладачів, серед яких:

- 4 заслужені тренери України;
- 4 майстри спорту України;
- 2 майстра спорту міжнародного класу;

– 8 мають вищу і першу кваліфікаційну категорію.

У 2013 році школою підготовлено 1 заслуженого майстра спорту України, 4 майстрів спорту України, 6 кандидатів у майстри спорту України.

Одним з напрямків роботи ДЮСШ є підготовка спортивного резерву для збірних команд міста, області, товариства «Спартак» та України, для найбільш перспективних спортсменів – забезпечення необхідних умов для спортивного удосконалення та досягнення ними високих спортивних результатів.

Протягом 2019 року учні ДЮСШ взяли участь у першостях міста та області, чемпіонатах, кубках України, чемпіонатах світу та Європи, Всеукраїнській Спартакиаді «Юний спартаківець» [23; 5, с. 15].

Дитячо-юнацька спортивна школа з веслувальних видів спорту.
Директор – Боголуцька Тетяна Георгіївна.

Дитячо-юнацька спортивна школа з веслувальних видів спорту була заснована в 1989 році та до жовтня 2011 року мала назву «Спеціалізована дитячо-юнацька школа олімпійського резерву І Яхт-клубу Військово-Морських Сил України». Підпорядкована управлінню молоді та спорту Херсонської обласної державної адміністрації.

У школі функціонують 2 відділення олімпійських видів спорту – веслування академічне і веслування на байдарках і каное. В 32 групах займаються 212 учнів віком до 18 років. Навчально-тренувальний процес здійснюють 15 досвідчених тренерів-викладачів, серед них: заслужені тренери України, тренери вищої категорії Жураховський В., Краснощок А. і Клименко І.; заслужені майстри спорту України Кірсанов С.Ф. і Балабанов А.В. Власної спортивної бази школа не має. Школа орендує водну станцію (2 елінги (12х30м), приміщення площею 500 кв.м. (кабінети, роздягальні, душова, тренажерний зал, майстерня з

ремонті моторів і спортивних човнів (довжиною до 8 м), спортивні майданчики з покриттям «Рігунол» [23].

Ще одним закладом, який хоча і не відноситься до системи ДЮСШ, є Школа вищої спортивної майстерності Херсонської обласної ради. Як ми зазначали вище, саме з неї й почався розвиток академічного веслування на Херсонщині. Директор – Мотов Олексій Володимирович.

Херсонська школа вищої спортивної майстерності введена в експлуатацію в 1979 році як навчально-спортивна база олімпійської підготовки збірних команд СРСР з веслувальних видів спорту. Це єдина база олімпійської підготовки на Україні, яка знаходиться в сприятливих кліматичних умовах та має необхідну для підготовки спортсменів-веслувальників акваторію. Херсонська школа вищої спортивної майстерності серед 33 ШВСМ України входить в десятку кращих шкіл України.

Школа має 7 відділень: веслування академічне, веслування на байдарках і каное, стрільба кульова, стрибки на батуті, легка атлетика, важка атлетика та вільна боротьба, в яких займається 90 спортсменів основного складу (КМС, МС України, МСУМК, ЗМС) та 67 спортсменів змінного складу (резерв ШВСМ).

Всього спортсменами школи завойовано на Олімпійських іграх, починаючи з 1980 року: 4 золоті, 4 срібні та 5 бронзових нагород. На чемпіонатах світу та Європи здобуто понад 100 медалей різного ґатунку. З 1979 по 2012 рік учасниками літніх Олімпіад були 26 спортсменів Херсонської ШВСМ. Серед найбільш титулованих:

- олімпійські чемпіони 1980 року в Москві з веслування на байдарках і каное Сергій Чухрай та Сергій Пострехін;
- призери Олімпійських ігор 1988 року в Сеулі: Сергій Кірсанов, Василь Юрченко, Микола Комаров та Павло

Гурковський, Олександр Марченко та 2004 року в Афінах - Ганна Балабанова;

- заслужений майстер спорту України з веслування академічного Олена Олефіренко – краща спортсменка десятиліття Херсонської області (2000-2010 роки), багаторазова переможниця міжнародних змагань, володарка Кубка світу, чемпіонка Європи;
- заслужені майстри спорту України з веслування академічного, дворазові призери чемпіонатів Європи, переможці світових першостей, учасники Олімпійських ігор 2012 року у Лондоні Андрій Приведа і Олександр Коновалюк;
- майстри спорту України міжнародного класу, багаторазові призери чемпіонатів Європи, чемпіони Європи та світу 2014 року, учасники Олімпійських ігор 2012 року у Лондоні Артем Морозов і Дмитро Міхай.

На XXX Олімпійських іграх 2012 року у Лондоні Херсонщину представляло 10 спортсменів, 7 із них – вихованці Херсонської ШВСМ (на XXIX Олімпійських іграх 2008 року в Пекіні – 4 спортсмени). У 2012 році 41 спортсмен входив до складу збірної команди України: на чемпіонатах України вони вибороли 38 золотих, 53 срібні і 47 бронзових нагород, 7 спортсменів школи виконали норматив майстра спорту України міжнародного класу та 13 спортсменів – майстра спорту України.

Учні Херсонської ШВСМ і у 2019 році показали високі спортивні результати: 7 спортсменів виконали норматив майстра спорту України міжнародного класу та 8 спортсменів – майстра спорту України.

У 2018 році до складу збірних команд України входить 61 спортсмен: 35 – до основного складу, 23 – кандидати та 3 – резерв [7, с.120-124].

Також підготовку спортсменів-академістів в Херсонській області здійснює Херсонське вище училище фізичної культури Херсонської обласної ради, яке було створено на підставі наказу відділу народної освіти виконавчого комітету Херсонської міської ради народних депутатів від 05.10.1988 року № 95-а як Середня загальноосвітня школа-інтернат спортивного профілю. За період свого існування ХВУФК декілька раз змінювало назву.

На сьогоднішній день ХВУФК очолює директор Сух Валентин Васильович. У 2000 році на виконання Указу Президента України від 01.09.1998 року № 963/98 «Про затвердження Цільової комплексної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації» з метою підтримки і розвитку сільської молоді було відкрито філію училища у м. Скадовську.

На сьогодні в ХВУФК працює 11 відділень з видів спорту: веслування академічне, веслування на байдарках і каное, гандбол, боротьба вільна, легка атлетика, важка атлетика, кульова стрільба, гімнастика спортивна, стрибки на батуті, теніс настільний, бокс, додатковий контингент.

Навчаються і вдосконалюють спортивну майстерність 414 учнів. Навчально-тренувальний процес здійснюють 86 вчителів фізичної культури, з яких 9 – «Заслужені працівники фізичної культури і спорту України», 25 – «Заслужені тренери України».

За час своєї роботи училище підготувало 8 «Заслужених майстрів спорту», 46 «Майстрів спорту міжнародного класу», близько 430 «Майстрів спорту України».

У 2016 році на XXXI Олімпійських іграх у Ріо-де-Жанейро (Бразилія) брали участь 10 спортсменів – випускників нашого закладу. А саме: Морозов Артем, Міхай Дмитро у фінальному заїзді з веслування академічного посіли 6-місце, Верестюк Артем був у резерві ; Верхогляд Дар'я, Німченко Євгенія у фіналі вибороли 4-місце (веслування академічне); Проценко Андрій (легка атлетика) у стрибках у висоту з результатом 2.32 посів 4 – місце; Чумак Дмитро (важка атлетика) у вазі 94 кг здобув 6-місце; Лисенко Анастасія (важка атлетика) – 10 місце; Павлова Анастасія (стрільба з луку), Ірина Новожилова (метання молоту) – учасниці олімпійських ігор. За підготовку спортсменів вищих досягнень тренерам Волощуку О.Г., Волощуку Г.І. (веслування академічне) та Маслові Н.І. (стрільба кульова) присвоєно почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту України» [7, с. 124].

Підсумовуючи зазначимо, що Херсонщина займає провідне місце в підготовці веслярів-академістів України. Завдячує вона цьому розгалуженій мережі навчально-тренувальних закладів.

1.2. Історичні аспекти розвитку веслування академічного за радянських часів

Радянська епоха – це час, коли спорт та фізична культура стали масовими, охоплювали мільйони дітей, підлітків та дорослого населення. Спортивні гуртки, секції діяли у кожному місті, селі, на заводах і фабриках, підприємствах і організаціях, колгоспах і радгоспах тощо.

У 1918 році в Харкові, Києві, Одесі, Катеринославі, Херсоні, Миколаєві та Чернігові були створені відділи всеобучу, в програмі якого, крім загальновійськової підготовки, значне місце посідала й фізична

підготовка. Вона проводилась у формі організованих занять, різних спортивних змагань та масових виступів під час свят тощо. У травні 1920 року в Харкові відбувся спортивний парад і проведені змагання, що носили показовий характер.

До розвитку спортивного руху активно долучилися комсомольські організації. У 1918 році на Чернігівщині створено перший пролетарський спортивний клуб «Спартак», який згодом переріс у загальноукраїнську організацію [4, с. 157].

Неабиякі труднощі в цей період виникали у зв'язку із повною ізоляцією Радянського Союзу, а відтак і спортсменів з України від міжнародного спортивного руху. Правляча Комуністична партія повністю підпорядкувала сферу фізичної культури та спорту й спрямовувала весь розвиток у потрібному для неї руслі. З'являється ціла низка директивних листів і постанов, що формували ідеологічні основи робітничо-селянського спорту.

Разом з тим в Україні продовжували активно розвиватися спортивні клуби та товариства. Відкриваються філіали Всесоюзних товариств «Динамо», «Спартак», «Локомотив», профспілкові товариства «Хімік», «Будівельник», «Буревісник» та інші.

У 30-ті роки минулого століття зміцнюється економічний потенціал країни, що сприяє виконанню планів першого і другого радянських п'ятирічних планів. У країні відбувається культурна революція. Здійснюється централізація всіх областей суспільного життя, що дозволяє в необхідних випадках максимально мобілізувати різні ресурси для вирішення конкретних завдань. У 30-ті роки в СРСР значного розвитку отримала і фізична культура. Більше того, зростає соціальний запит на фізичну культуру. За умов напруженої боротьби народу за побудову нового суспільства, що здійснювалась за складної міжнародної

і внутрішньої політичної обстановки, фізична культура була підпорядкована завданням виховання нової людини [4, с.175].

У цілому ж цей період характеризується формуванням єдиної загальнодержавної системи фізичної культури та спорту, створенням радянської системи фізичного виховання, утвердженням спортивної спрямованості у фізкультурному русі, зростанням масовості й підвищенням спортивно-технічних досягнень радянських спортсменів. Абсолютно очевидною стає необхідність створення всесоюзного органу керівництва фізичною культурою і спортом, єдиної структури фізкультурного руху, що базується на державних і громадських основах. Виходячи з цього, 3 квітня 1930 р. Президія ЦВК СРСР ухвалила рішення про заснування Всесоюзної ради фізичної культури (ВСФК СРСР) на правах органу державного керівництва і контролю за всією роботою в країні у галузі фізичної культури і спорту.

Характерною особливістю радянського фізкультурного руху цього періоду було затвердження в ньому спортивної спрямованості. Якщо в перший період розвитку фізичної культури в нашій країні спостерігалось негативне ставлення до спорту (особливо у профспілках), то тепер соціальна значущість спорту стала загально визнаною. І ті самі профспілки стали визнавати спортивну роботу складовою частиною культурно-виховної роботи серед трудящих, і приходять до необхідності створення добровільних спортивних товариств. Перед фізкультурними організаціями країни постало завдання підвищення якості спортивної роботи.

За три повоєнні роки кількість членів спортивних товариств та спортивних колективів Херсонщини збільшилась з 12 876 чоловік у 1944 р. до 38 790 в 1947 р. Під керівництвом Херсонського обласного

комітету у справах фізичної культури та спорту, починаючи з 1947 р. відбувалось вироблення системи комплектування збірних команд з різних видів спорту. Спочатку проводилися міські, районні та обласні змагання, переможці яких складали збірну області, що представляла область на республіканському рівні. Збірні команди Херсонської області в 1947 р. брали участь у шести республіканських змаганнях і домоглися непоганих результатів. Після реформування спортивного господарства СРСР у 1947-1948 рр. у Херсоні було остаточно врегульовано більшість питань щодо фізкультурно-спортивної роботи. На початку 1950-х років поряд з ветеранами Н.А Салкіндером, П.А. Маркіним, В.В. Островським з'явилося багато молодих спортсменів. Завідувачем культпросвітвідділу став чемпіон УРСР з веслування О. Волошин, головою ДСТ «Урожай» – П. Володін, один із перших майстрів спорту Херсонщини зі стрільби. На початку 1950-х років херсонські спортсмени почали брати участь у республіканських, союзних та міжнародних змаганнях. У 1952 р. херсонець Дубіна А. посів 47 місце у щорічному списку (неофіційному рейтингу) 350 кращих спортсменів важкоатлетів Європи, до збірних команд УРСР були включені херсонські спортсменки: Л. Абашкіна – чемпіон республіканської першості ДСТ «Авангард» з плавання, і дві молоді гімнастки – Л. Бантиш та майбутня Олімпійська чемпіонка Л. Дирій (Латиніна).

В складному становищі знаходилось спортивне будівництво області. У 1947 р. рішенням облвиконкому усі без винятку спортивні споруди Херсонщини остаточно були передані на баланс ДСТ, що значно ускладнювало фінансування. Силами комсомольсько-молодіжного активу Херсона було проведено капітальний ремонт двох стадіонів «Водник» та «Спартак». Причому на стадіоні «Водник» було перенесено

кам'яну огорожу довжиною в 400 м і, також без допомоги спеціалістів, проведене нівелювання футбольного поля [18, с.121].

У 1952 р. радянські спортсмени, серед яких було багато представників України, вперше взяли участь в Олімпійських іграх (XV) у Гельсінкі.

До 1958 р. радянські спортивні делегації встановили зв'язки із 63 країнами. Видатною подією стала I Спартакіада народів СРСР у 1956 р. Ця Спартакіада була на той час найбільшим у світі за своїми масштабами спортивним змаганням. На цих змаганнях команда України була серед трьох найсильніших, а передували команди Москви та РСФСР. Лише на першій (1956 р.) та другій (1959 р.) Спартакіадах команда України була четвертою, а потім другою (1963, 1979 рр.) або третьою (1967, 1971, 1975 рр.).

Саме з 1952 року на Херсонщині починається активний розвиток спорту. За ці роки наша область виховали 44 олімпійських чемпіона та призера Олімпійських ігор. Ними завойовано 51 олімпійську нагороду, з яких 22 – золоті, 12 – срібних та 17 – бронзових. Херсонці здобували олімпійські медалі у різних видах спорту, проте наш край, можливо, найбільш відомий як «кузня» чемпіонів у веслуванні. У другій половині ХХ сторіччя на Херсонщині зуміли розбудувати веслувальні бази та школи і, найголовніше, створити свій неповторний стиль та свою методику виховання веслярів [22, с. 3].

Веслування академічне на Херсонській області розвивається з 1977 року. В 1976 році на все радянському семінарі тренерів з академічного веслування була висунута ідея розвитку академічного веслування на Херсонщині, цю ініціативу підтримали тренери з Казахстану Давиденко Юрій Станіславович і Злобін Миколай Семенович. На той час в Херсоні

тверду позицію займало веслування на байдарці і каное, а академічному веслуванню не приділяли суттєвої уваги. Але все змінилося після приїзду Давиденко Ю. С. і Злобіна М. С.

З 1 березня 1977 року вони почали працювати на веслувальній базі ШВСМ, яка тільки починала будуватися. Ситуація з інвентарем була не на найкращому рівні, деякий інвентар робили на замовлення, човни треба було ремонтувати, бо вони були в непридатному для тренувань стані. Разом з тренерами пізніше до Херсону приїхав їхній спортсмен Бакарасєв Олександр Михайлович — перший майстер спорту міжнародного класу у Херсоні. Тренери активно займалися розвитком веслування на Херсонщині, вони заохочували дітей та бажаючих займатися веслувальним спортом. У 1980р. спортивна база ШВСМ була добудована і потребувала розширення тренерського колективу. На базі починають працювати нові 2 тренера Волощук Георгій Іванович і Волощук Олег Іванович. Академічне веслування дуже стрімко розвивалося в Херсоні, незабаром з'явилися перші чемпіони союзу, які потім потрапляли в збірну команду. Юрій Пліс у 1981р. Першим потрапив до складу юнацької збірної команди Радянського Союзу [9, с. 4].

Таким чином, радянський період став першим кроком на шляху до розвитку веслування академічного на Херсонщині.

1.3. Історичні аспекти розвитку веслування академічного за часів незалежної України

Здобуття Україною незалежності поставило перед спортом низку проблем, які необхідно було вирішувати для того, щоб зберегти свій потенціал. Серед найбільш нагальних питань були:

- фінансування;
- створення нової моделі управління олімпійською підготовкою;
- збереження та вдосконалення матеріально-технічного забезпечення;
- збереження тренерських кадрів, спортсменів в перехідний період (початок 90-х рр. XX ст.) [5, с.15].

Академічне веслування не стало виключенням. У 1992 академічним веслуванням займалось 1237 спортсменів. Різке падіння практично у 2 рази ми спостерігаємо вже у 1993 році. Це може бути пов'язане з тим, що Україна стала незалежною державою, що спричинило зміни у матеріально-технічному, кадровому забезпеченні та організаційної структури управління академічного веслування в Україні, а частина спортсменів, особливо високого рівня, стала виступати за інші країни. Значне зниження кількості спортсменів ми також бачимо у 1996 році, це може бути викликане стрімким погіршенням стану здоров'я дітей (за даними науковців), зменшенням кількості осіб, які можуть бути залучені до занять спорту.

З 1996 по 2003 рр. поступово кількість спортсменів збільшується, і в 2003 році складає 932 спортсмени. На наш погляд, це обумовлено активізацією спорту через Олімпійські ігри, які відбулися у 2004 році. З 2004 по 2008 рр. кількість спортсменів практично не змінюється, у 2009 році ми знову можемо спостерігати збільшення кількості спортсменів до 855 чоловік, що також можливо пояснити тим, що у 2008 році відбулися

Олімпійські ігри. Велике збільшення кількості спортсменів, які займаються академічним веслуванням, нами виявлено у 2011 році – 1052 спортсмена. Стрімке збільшення кількості спортсменів, які займаються веслуванням академічним, спостерігається в період від 2011 по 2016 рік. Пов'язане це із поступовим набуттям популярності виду, виходу України з економічної кризи, в умовах якої, фінансування спорту здійснювалося за залишковим принципом. А отже, у 2018 році, кількість академістів в Україні становила на 1000 осіб більше, ніж у середньому за роки радянської влади (таблиця 1.2.) [8-11].

Таблиця 1.2.

Кількість спортсменів, які займаються академічним веслуванням в Україні

№	Рік	Кількість спортсменів
1.	1992	1237
2.	1993	660
3.	1994	668
4.	1995	725
5.	1996	557
6.	1997	601
7.	1998	604
8.	1999	684
9.	2000	822
10.	2001	873
11.	2002	920
12.	2003	992
13.	2004	778
14.	2005	773

15.	2006	718
16.	2007	636
17.	2008	885
18.	2009	885
19.	2010	911
20.	2011	1052
21.	2015	3051
22.	2016	3085
23.	2017	2917
24.	2018	2615

Результативність участі збірної команди України в світових першостях (чемпіонатах Світу) за період з 1991 по 2012 рр. має негативну динаміку. Якщо з 1993 по 1999 українська команда мала в своєму арсеналі 8 призових медалей: 1993 – срібло чемпіонат Світу (чоловіки); 1994 – срібло (чоловіки), бронза (жінки), 1997 – 2 бронзові медалі; 1998 – золото (жінки), 1999 – 2 срібні медалі; то за 12 років (з 2000 по 2012 рр.) арсенал медалей Чемпіонату Світу склав всього 2 медалі (2006 – срібло, 2009 – золото). Треба зауважити, що активізація розвитку академічного веслування спостерігається у роки, коли проводяться Олімпійські ігри (1996 р. – срібло, 2004 р. – бронза, 2012 р. – золото) [8-12].

Золота Олімпійська медаль жіночої четвірки парної у Лондоні у 2012 р. – це перша медаль Олімпіади найвищого ґатунку серед українських веслярів за всю історію існування академічного веслування в УРСР і в незалежній Україні.

На наш погляд, такий розвиток подій в Олімпійському русі пов'язаний з існуючими проблемами в системі організації і управління в академічному веслуванні. Той історичний факт, що за рішенням FISA від 27 травня 2006 року відновлено проведення Чемпіонатів Європи з академічного веслування, надав можливість покращення результатів збірної України у загальному рейтингу. Перший чемпіонат Європи було проведено у 1893 р., з 1954 року проводилися такі змагання і серед жінок. У 2007 після 34-літньої перерви у м. Познані (Польща) знову було проведено Чемпіонат Європи. За період з 2007 по 2012 рік українськими веслярами на Європейських першостях завойовано 20 медалей різного ґатунку. Аналіз виступів наших спортсменів на чемпіонатах Європи і Світу свідчить про те, що існують певні проблеми в системі підготовки спортсменів до вирішальних змагань та збільшення конкуренції на чемпіонатах світу. Потребує вдосконалення система Олімпійської підготовки. Нестабільність результатів спортсменів свідчить про проблеми в системі підготовки спортсменів, особливо – на заключних етапах підготовки до чемпіонатів світу і Олімпійських ігор.

За роки існування веслування академічного на Херсонщині підготовлено багато спортсменів, ім'я яких занесені в історію Олімпійського руху: Заслужені майстри спорту України Гурковський Павло, Комаров Микола — срібні призери Олімпійських ігор у Сеулі 1988 р.; Заслужений майстер спорту України Марченко Олександр — учасник трьох Олімпійських ігор (Сеул— 1988 р. — 3-є місце, Атланта — 1996 р.-- 7-е місце, Сідней — 2000 р. — 6-е місце), багаторазовий призер чемпіонатів світу та Європи; Заслужений майстер спорту України Олена Олефіренко — учасниця двох Олімпійських ігор (Афіни – 2004р., Пекін 2008 р. — 4-е місце), Володарка кубку світу — 2002 р., чемпіонка Європи

— 2008 р.; Заслужений майстер спорту України Валерій Досенко — чотириразовий чемпіон світу; Заслужені майстри спорту України Морозов Артем, Міхай Дмитро — чемпіони світу, та чемпіони Європи 2014 р., срібні призери чемпіонату Європи 2015 р.; Майстри спорту України міжнародного класу Захарченко Генадій --- чемпіон Європи 2009 р., Кривенко Віталій --- бронзовий призер чемпіонату Європи 2008 рік; Заслужені майстри спорту України Приведа Андрій, Коновалюк Олександр — учасники Олімпійських ігор у Лондоні 2012 р., дворазові бронзові призери чемпіонату Європи; Майстри спорту України міжнародного класу Німченко Євгенія, Верхогляд Дарина у 2010 р. срібні призери юніорського чемпіонату світу, Ковальова Наталія 2010 р. срібна призерка перших юнацьких Олімпійських ігор, Майстри спорту України міжнародного класу Михайлов Андрій, Верестюк Артем у 2011 р. стали чемпіонами юніорського чемпіонату Європи та бронзовими призерами чемпіонату світу серед юніорів, у 2014 р. - срібні призери чемпіонату світу серед молоді. Майстри спорту України Коновалюк Олександр та Ковтун Валентин — чемпіони Європи серед юніорів 2014р. На Всесвітніх універсіадах 2013 та 2015 років наші веслувальники неодноразово підіймалися на вищу сходинку п'єдесталу: Ковальова Наталія, Німченко Євгенія, Верхогляд Дарина — золото та срібло універсіади; Ковальов Станіслав, Міхай Дмитро, Михайлов Андрій, Верестюк Артем, Нікулін Владислав — дворазові срібні призери Універсіади [1, 15, 22, 29, 30, 32].

На чемпіонаті Європи 2016 року Німченко Євгенія та Верхогляд Дарина у складі четвірки парної завоювали бронзову медаль, також багато веслярів з Херсону приймали участь у чемпіонаті. До складу збірної команди України увійшли наші веслувальники: Морозов Артем,

Міхай Дмитро, Верхогляд Дарина, Німченко Євгенія, Ковальова Наталія, Верестюк Артем, Богоявленський Владислав, Михайлов Андрій, Баклаженко Максим, Дудченко Катерина, Ковальов Станіслав, Коновалюк Олександр, Ковтун Валентин. Морозов Артем, Міхай Дмитро у складі збірної команди України прийняли участь у чемпіонаті світу 2015 р., де завоювали олімпійську ліцензію для участі в Олімпійських іграх Ріо-де-Жанейро 2016р. За період 2012-2015 років спортсмени ШВСМ з веслування академічного завоювали медалей на всеукраїнських та міжнародних змаганнях: 173 золотих, 95 срібних, 107 бронзових. У період 2012-2015 років підготовлено 28 – майстрів спорту України, 12 – майстрів спорту України міжнародного класу, 2 – Заслужених майстрів спорту України.

Веслувальники-академісти є постійними членами Національної збірної України. Станом на 01.01. 2020 року маємо наступні результати (таблиця 1.3.):

Таблиця 1.3.

Херсонські спортсмени у складі Національної збірної України з веслування академічного (2020 рік) [26]

№ з/п	ПІП	Розряд	ФТС	Вид програми	Тренер
Чоловіки (основний склад)					
1.	Богоявленський В.О.	МСУ	ЗСУ	8+	Злобін М.С., Русол К.В.
2.	Боклаженко М.І.	МСУ	ЗСУ	4+	Бакарасев О.М., Морозов А.М.
3.	Верестюк А.П.	МСУМК	ЗСУ	1х	Науменко В.В., Злобін М.С.
4.	Гула Д.Б	МСУ	ЗСУ	4-	Бакарасев О.М.,

					Морозов А.М.
5.	Ковальов С.С.	МСУМК	ЗСУ	2х л/в	Морозов А.М., Волощук О.І.
6.	Михайлов А.С.	МСУМК	ЗСУ	8+	Науменко В.В., Олефіренко О.І.
8.	Міхай Д.В.	МСУМК	ЗСУ	4х	Науменко В.В., Морозов А.М.
9.	Селіванов О.Б.	МСУ	ЗСУ	4х	Олефіренко А.М., Олефіренко О.І.
10.	Сохацький С.А.	МСУ	ЗСУ	4х	Злобін М.С., Кривенко М.А.
11.	Тимошенко О.Л.	МСУ	ЗСУ	4-	Бакарасєв О.М., Морозов А.М.
12.	Федоренко Р.В.	МСУ	ЗСУ	2х л/в	Волощук О.І., Бакарасєв О.М.
Кандидати (молодь, юніори)					
13.	Аістов А.А.	МСУ	ЗСУ	1х	Піпаєва Н.М., Краснощок А.В.
14.	Карпін К.В.	КМСУ	ЗСУ	8+	Науменко В.В.
15.	Пономарчук Є.С.	КМСУ	ЗСУ	8+	Науменко В.В.
16.	Талах Ю.О.	КМСУ	ЗСУ	1х	Науменко В.В., Морозов

					А.М.
17.	Яцейко М.О.	МСУ	ЗСУ	4х	Боголуцький О.Г., Резніков С.Ю.
Резерв (юнаки)					
18.	Акішин І.С.	КМСУ	ЗСУ	8+	Цуркан В.В., Піпаєва Н.М.
19.	Ануров Д.Ю.	2р.	ЗСУ	8+	Олефіренко О.І., Кривенко М.А.
20.	Гречаний О.С.	КМСУ	ЗСУ	8+	Цуркан В.В., Видавський М.М.
21.	Жицький Д.В.	1р.	ЗСУ	4х	Олефіренко А.М., Науменко В.В.
22.	Кавунов Д.В.	1 р.	ЗСУ	8+	Волощук О.І., Резніков С.Ю.
23.	Лесецький М.А.	КМСУ	ЗСУ	8+	Резніков С.Ю., Боголуцький О.Г.
24.	Міненко В.С.	1р.	ЗСУ	8+	Цуркан В.В., Піпаєва Н.М.
25.	Стешенко Є.М.	1р.	ЗСУ	1х	Боголуцький О.Г., Волощук О.І.
26.	Фунтіков М.В.	2р.	ЗСУ	8+	Боголуцький О.Г., Волощук О.І.
27.	Халявка Б.В.	1р.	ЗСУ	2х	Кривенко В.А., Кривенко Кривенко М.А.

28.	Хільченко М.С.	КМСУ	ЗСУ	2х	Кривенко В.А., Кривенко Кривенко М.А.
29.	Шевченко К.В.	Зр.	ЗСУ	8+	Боголуцький О.Г., Волощук О.І.
Жінки (основний склад)					
30.	Василенко В.В.	МСУ	ЗСУ	8+	Олефіренко А.М., Олефіренко О.І.
31.	Дмитришина А.В.	МСУ	ЗСУ	8+ 4-	Боголуцький О.Г., Волощук О.І.
32.	Дудченко К.В.	МСУ	ЗСУ	2х 4х	Олефіренко А.М., Олефіренко О.І.
33.	Михайлова Н.М.	МСУМК	Динамо	4х	Волощук О.І.
34.	Ставиного Д.С.	МСУ	ЗСУ	4х	Олефіренко А.М., Олефіренко О.І.
Кандидати (молодь, юніорки)					
35.	Мазепіна О.В.	МСУ		1х	Олефіренко А.М., Олефіренко О.І.
Резерв (дівчата)					
36.	Вус О.М.	КМСУ	ЗСУ	8+	Краснощок А.В., Піпаєва Н.М.
37.	Німченко В.С.	1р.	ЗСУ	8+	Цуркан В.В., Видавський М.М.

Як бачимо, веслування академічне на сьогодні знову стало популярним видом спорту як в Україні, так і в Херсонській області. Це не дивно, адже саме наша область має необхідні види водних ресурсів для забезпечення якісного навчально-тренувального процесу. Однак, нажаль, українські спортсмени не змогли вибороти жодної олімпійської ліцензії на 2020 рік з даного виду спорту [14].

Висновок до Розділу 1

В першому розділі нами були проаналізовані загальні історичні основи розвитку академічного веслування в Україні загалом і на Херсонщині безпосередньо. Серед зазначених й викладених аспектів розділу ми виявили, що на сьогодні в Україні діє 19 ДЮСШ, в яких функціонує відділення академічне веслування з потужним й досвідченим тренерським складом. Встановлено, що на Херсонщині академічне веслування почало функціонувати з 1977 року за ініціативи двох тренерів: Давиденко Ю.С. і Злобіна М.С. Встановлено, що за кількістю спортсменів-академістів наймасштабнішим був 2016 рік. Також ми відобразили склад Національної збірної команди України, показавши її обсяг й залученням за типом човнів. Загалом, проаналізувавши ряд матеріалів літературних джерел, ми побачили інтенсивний розвиток академічного веслування на початку історичного становлення й певний дисрозвиток на сьогоднішній час.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Наше бакалаврське дослідження теоретичного характеру, тому воно ґрунтується на комплексному підході до вивчення джерельної бази: спеціальної літератури щодо розвитку академічного веслування, архівних матеріалів газет, спортивних журналів, спогадів ЗТУ з академічного веслування.

У процесі виконання роботи нами застосовувалися такі методи дослідження: 1. Метод аналізу та узагальнення літературних та інтернет джерел. 2. Історичний метод дослідження. 3. Бесіда.

1. Метод аналізу та узагальнення літературних та інтернет джерел. Даний метод дозволив нам ознайомитися з проблематикою дослідження, детально ознайомитися із вже існуючою систематизованою інформацією, щодо хронологічних аспектів академічного веслування в Україні загалом, і на Херсонщині безпосередньо, знаходження цікавих фактів з обраного напрямку дослідження.

2. Історичний метод дав змогу дослідити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей, адже сутність історичного методу полягає в тому, що історія досліджуваного об'єкту відтворюється у повній багатогранності з урахуванням усіх фактів.

3. Бесіда. Як відомо, бесіда – це метод отримання певної інформації шляхом двостороннього або багатостороннього обговорення порушеного питання чи проблематики. Цінність даного методу полягає в безпосередньому вербальному контакті з очевидцем подій, які є предметом обраного напрямку дослідження. В процесі написання нашої роботи ми проводили бесіду з наступними тренерами Херсонщини з академічного веслування: Краснощок А., Піпаєвою Н., Бакарасєвим М.

2.2. Організація дослідження

Дослідження здійснювалося у два етапи:

1) На першому етапі дослідження (вересень 2019 – грудень 2019 рр.) – був обраний напрямок бакалаврського дослідження, складений план роботи, проведений пошук і аналіз інформаційних матеріалів.

2) На другому етапі дослідження (січень – лютий 2020 р.) – ми проводили бесіди з тренерами Херсонщини з академічного веслування, нами продовжувався збір та аналіз інформації з тематики, яка досліджується;

2) На третьому етапі дослідження лютий – (березень-квітень 2020 р.) – нами була проведена систематизація й узагальнення одержаних

матеріалів дослідження та оформлення бакалаврської роботи згідно вимог.

Дослідження носить теоретико-аналітичний аналіз та проведене на базі вивчення архівних документів, періодичних видань, літературних джерел. В ході роботи проаналізовано спеціальну літературу наукових бібліотек: Херсонської обласної наукової бібліотеки ім. О. Гончара, бібліотеки Херсонського державного університету, методичного кабінету факультету Фізичного виховання та спорту.

РОЗДІЛ 3

ДОСЯГНЕННЯ ВЕСЛЯРІВ-АКАДЕМІСТІВ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

3.1. Хронологія участі українських академістів на Олімпійських іграх, Чемпіонатах світу та Європи.

Будь-який спортсмен ставить перед собою найвищу ціль – олімпійську медаль. За роки незалежності України веслувальники-академісти вибороли три медалі Олімпійських ігор (таблиця 3.1.)

Таблиця 3.1.

Медалі України на Олімпійських іграх з веслування академічного

Рік	I місце	II місце	III місце
Атланта, 1996 р.	-	1	-
Сідней, 2000 р.	-	-	-
Афіни, 2004 р.	-	-	1
Пекін, 2008 р.	-	-	-
Лондон, 2012 р.	1	-	-
Ріо-де-Жанейро, 2016 р.	-	-	-
Всього:	1	1	1

Серед цих спортсменів є вихідці із Херсонщини. Результати участі херсонських спортсменів-академістів представлені у таблиці (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2.

Участь херсонських спортсменів з веслування академічного на
Олімпійських іграх

Рік	Спортсмен	Результат
Афіни, 2004 р.	Олефіренко Олена	3 місце в парній четвірці. Результат скасований. Медалі отримав австралійський екіпаж

	Білоущенко Сергій	3 місце в парній четвірці.
Лондон, 2012 р.	Дмитро Михай, Артем Морозов	5 місце в парній двійці
Ріо-де-Жанейро 2016 р.	Дмитро Михай, Артем Морозов	6 місце в парній четвірці
	Рерхогляд Дарина, Німченко Євгенія	4 місце в парній четвірці

За радянських часів три спортсмени з Херсонщини стали бронзовими призерами Олімпійських ігор в Сеулі (1988 р.):

Гурковський Павло – срібло у складі чоловічої вісімки;

Комаров Микола – срібло у складі чоловічої вісімки;

Марченко Олександр – бронза у парній двійці.

Не менш представленою є Херсонщина і на чемпіонатах світу та Європи з веслування академічного (таблиці 3.3 та 3.4). За роки незалежності херсонські спортсмени веслувальники-академісти здобули 21 медаль різного гатунку на цих змаганнях.

Таблиця 3.3.

Участь херсонських академістів у Чемпіонатах світу [7, с. 123; 5, с. 30-35]

Рік	Спортсмени	Результат
2018	Дмитро Михай	3 місце у парній четвірці
2014	Дмитро Михай, Артем Морозов	1 місце у парній четвірці
2006	Білоущенко Сергій	2 місце парна четвірка
1999	Олександр Марченко	2 місце у парній четвірці
1997	Олександр Марченко	3 місце у парній четвірці
1994	Олександр Марченко	2 місце у парній четвірці
1993	Олександр Марченко	2 місце у парній четвірці

Таблиця 3.4.

Участь херсонських академістів у чемпіонатах Європи [7, с. 123; 5, с. 30-35]

Рік	Спортсмен	Результат
2007	Олена Олефіренко	1 місце у парній четвірці
2008	Олена Олефіренко	1 місце у парній четвірці
2008	Білоущенко Сергій	3 місце у парній четвірці
2008	Артем Морозов	3 місце у парній двійці
2009	Геннадій Захарченко	1 місце у парній четвірці
2009	Андрій Приведа, Коновалюк Олександр	2 місце у вісімці
2010	Білоущенко Сергій	3 місце у парній четвірці
2010	Андрій Приведа, Коновалюк Олександр	3 місце у вісімці
2011	Андрій Приведа, Коновалюк Олександр	3 місце у вісімці
2014	Артем Морозов, Дмитро Міхай	1 місце у парній четвірці
2015	Артем Морозов, Дмитро Міхай	2 місце у парній четвірці
2016	Дар'я Верхогляд, Євгенія Німченко	3 місце у парній четвірці
2018	Дар'я Верхогляд, Євгенія Німченко	2 місце у парній четвірці
2019	Дар'я Верхогляд, Євгенія Німченко	3 місце у парній четвірці

Варто відзначити, що ці досягнення не є вершиною. Адже ресурси області не в повній мірі використовуються як державою так і місцевою громадою для популяризації та розвитку веслування в Україні.

3.2. Тренери, як рушійна сила розвитку академічного веслування на Херсонщині

У спорті результат багато в чому залежить від тренера, які є справжніми фанатами своєї справи та на чийх плечах лежить відповідальність за своїх підопічних. Вони – тренери – у минулому також спортсмени, чемпіони, як ніхто знають секрети успішної підготовки веслувальників.

Херсонщина з 1977 року славиться видатними тренерськими постатями, які забезпечили можливість своїм вихованцям тренуватися та досягати чемпіонських вершин.

Як нами було зазначено вище, становлення веслування академічного на Херсонщині пов'язано з іменами таких тренерів як Давиденко Юрій Станіславович та Злобін Микола Семенович, які приїхали до Херсона із Казахстану. Під їх керівництвом виріс та став чотирикратним чемпіоном світу херсонець Досенко Валерій [22].

Видатним і титулованим тренером є Науменко Валентин Васильович. Народився 7 липня 1954 року у м. Азов Ростовської області, Російська Федерація. Проживає в м. Херсоні з 1980 року. Майстер спорту СРСР з академічного веслування (1974), тренер-викладач з академічного веслування Херсонського вищого училища фізичної культури (1988), заслужений тренер УРСР (1985), тренер-викладач ШВСМ.

Освіта вища, у 1983 році закінчив Азербайджанський державний інститут фізичної культури (Баку), вчитель фізичного виховання.

Академічним веслування почав займатися у м. Азові, навчаючись у політехнічному технікумі, який закінчив у 1973 році. До 1975 року тренувався на спортивних базах м. Баку і Мінгячевірі. У

1974 році у складі збірної команди з академічного веслування Азербайджану виступав на Спартакіаді народів СРСР.

Визнаний кращим тренером 2014 року за перемогу на чемпіонаті світу та Європи з веслування академічного Артема Морозова та Дмитра Міхая [7, с. 124].

Тренерами срібних призерів Олімпіади в Сеулі Комарова Миколи та Гурковського Павла були брати Волощуки – Георгій та Олег.

Волощуук Олег Іванович – тренер (веслування академічне). Заслужений тренер України (1985) і СРСР (1986). Закінчив Миколаївський педагогічний інститут (1974). У 1984–90 – тренер молодіжної збірної команди СРСР (1985–86 вісімка розпашна стала чемпіоном світу серед юніорів). Від 2003 – ст. тренер збірної команди України. Тренер Херсонського вищого училища фізичної культури.

Волощук Георгій Іванович – тренер (веслування академічне). Заслужений тренер України (1985). Закінчив Миколаївський педагогічний інститут (1974). У 1985–90 – тренер молодіжної збірної команди СРСР; від 1999 до 2018 року – старший тренер Херсонського вищого училища фізичної культури.

Бакарасев Олександр Михайлович – тренер (веслування академічне). Майстер спорту міжнародного класу (1978). Заслужений тренер України (1988). Закінчив Київський інститут фізичної культури (1984). Чемпіон СРСР та переможець Спартакіади народів СРСР (обидва – 1979). У 1975–81 – член, 1985–88 – тренер збірної команди СРСР з академічного веслування. Від 1981 працює в Херсоні: 1981–86 – тренер спортивного товариства «Динамо»; 1986–90 та від 2000 – тренер-викладач Школи вищої спортивної майстерності; 1990–2000 – Херсонського вищого училища фізичної культури. Серед вихованців – О. Марченко, О. Олефіренко, Г. Захарченко, В. Кривенко та А. Морозов.

Кривенко Віталій Анатолійович – спортсмен, тренер (веслування академічне). Майстер спорту міжнародного класу (2008). Закінчив Херсонський державний університет (2013). Призер чемпіонату Європи (м. Марафон, Греція, 2008, 3-є м.) у двійці парній на дистанції 2000 м, змагань Великої Московської регати (2008 – 2-є м.; 2009 – 1-є, 3-є м.). Переможець (2010) та багаторазовий призер чемпіонатів України. Виступав у парі з А. Морозовим. Член збірної команди України (2007–11). Виступав за ЗС України (1997–2013). Тренери: О. Бакарасєв, М. Довгань, М. Злобін. Від 2013 працює тренером Херсонського вищого училища фізичної культури [11].

Нами, звичайно, приведені біографічні довідки лише деяких тренерів, хоча Херсонщина має ще багато славетних імен тренерів, які кожного дня працювали та працюють над вдосконаленням спортивної майстерності своїх вихованців. Незважаючи ні на що, ні на які проблеми, що мають місце у сучасному спорті в цілому, вони віддано виконують свій обов'язок.

Висновок до Розділу 3

Матеріали Розділу 3 висвітили хронологію участі академістів України на Міжнародній арені. Ми проаналізували виступи веслярів-академістів на Олімпійських іграх, Чемпіонатах Європи, Чемпіонатах Світу. Так, на Олімпійських Іграх. Починаючи з 1996 року, академісти України почали виборювати олімпійські нагороди. Це такі спортсмени, як: Олефіренко О.Ю., Білоущенко С. Ми вивчили біографію видатних тренерів з академічного веслування, для яких життя – це академічне веслування.

ВИСНОВКИ

Розпочинаючи свою історію у 1977 році із декількох тренерів та спортсменів академічне веслування на Херсонщині на сьогодні є одним із масових та популярних видів спорту. Спортсмени області приймають участь як у всеукраїнських змаганнях різних вікових категорій так і в Чемпіонатах Європи, світу і, звісно ж – в Олімпійських іграх.

Долаючи великі труднощі – низький рівень матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення – даний вид спорту має усі шанси стати візитівкою Херсонської області. Однак зробити це можливо лише за належної підтримки і уваги з боку держави та органів місцевого самоврядування.

На основі проведеного аналізу джерел, в рамках задекларованих у вступі завдань, було здійснено спробу визначити роль і місце веслування академічного у спортивному житті області.

Опрацьовані джерела дали змогу встановити, що Херсонщина є досить спортивною областю, а веслування академічне займає провідну роль у цій структурі.

Встановлено, що в нашому регіоні діють дитячо-юнацькі спортивні школи, Школа вищої спортивної майстерності, Херсонське вище училище фізичної культури Херсонської обласної ради, які здійснюють підготовку веслувальників-академістів для національної збірної України.

За допомогою доступних джерел проаналізовано виступ спортсменів Херсонщини на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи та складені відповідні таблиці.

Усі ці досягнення, звичайно ж, не можливі без відданої праці тренерів. Аналізу їх діяльності викладений у останньому розділі. Серед

найвидатніших із них слід назвати зачинателів – Давиденка Юрія Станіславовича та Злобіна Миколи Семеновича.

Їх справу гідно продовжили наступники. Й на разі маємо цілу плеяду талановитих тренерів, які передають свій досвід наступним поколінням. Тож сподіваємося, що у майбутньому наш регіон стане своєрідною «Меккою» веслування академічного, адже саме у нас є всі сприятливі умови для його повноцінного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев А. Олимпийские вершины и их покорители / А. Андреев // Херсонський вісник. – 1998. – №5. – С. 7.
2. Баліна Л. Героїв спорту вінчає слава. Зустріч херсонців з учасниками XVII Олімпійських ігор / Л. Баліна // Наддніпрянська правда. – 1960. – 23 вересня. – С. 5.
3. Бріскін Ю. Зміст теоретичної підготовки у видах веслування / [Електронний ресурс] / [Ю. Бріскін, М. Пітн, В. Богуславська.]. – Режим доступу до ресурсу: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/9849/1/426-876-1-SM.pdf>
4. Вербицький В. А. Історія фізичної культури та спорту в Україні: [навчальний посібник] / В. А. Вербицький, І. Г. Бондаренко. – Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 340 с.
5. Головатенко О. М. Олімпійський рух в Україні. Участь українських спортсменів в Олімпійських іграх: навчально-методичний посібник / О. М. Головатенко, Я. І. Олексієнко. – Черкаси: Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), 2015. – 46 с.
6. Демьянов И. А. Все о гребле / И. А. Демьянов. – СПб., 2000. – 193 с.
7. Жайворонок О. Розвиток академічного веслування на Херсонщині: історія та сучасний стан / О. Жайворонок, О. Кольцова // Актуальні проблеми юнацького спорту [Текст]: зб. статей XIII Всеукр. наук. конф. (27 вересня 2018 р.) /уклад.: С.К.Голяка. – Херсон: ХДУ, 2018. – С. 120-124.

8. Звіт з фізичної культури і спорту за 2015 рік. [Електронний ресурс] –
Режим доступу до ресурсу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/24432>
9. Звіт з фізичної культури і спорту за 2016 рік. [Електронний ресурс] –
Режим доступу до ресурсу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/31569>
10. Звіт з фізичної культури і спорту за 2017 рік. [Електронний ресурс] –
Режим доступу до ресурсу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/38668>
11. Звіт з фізичної культури і спорту за 2018 рік. [Електронний ресурс] –
Режим доступу до ресурсу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/43991>
12. Ермишкин Р. Н. Итоги выступлений спортсменов в крупнейших международных соревнованиях по академической гребле / Р.Н. Ермишкин, Н.Н. Озолин, В.М. Никольская // Гребной спорт: ежегодник / Р.Н. Ермишкин, Н.Н. Озолин, В.М. Никольская. – М.: Физкультура и спорт, 1995. – С. 9-13.
13. Івнов І. Дві золоті медалі завоювали херсонці! / І. Івнов // Наддніпрянська правда. – 1980. – 3 серпня. – С. 4.
14. Кількість українських спортсменів, які здобули ліцензії для участі в Іграх XXXII Олімпіади 2020 року (м. Токіо, Японія) (станом на 2 березня 2020 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://noc-ukr.org/olympic/games/tokyo-2020/olimpiyski-licenzii/>
15. Крупица А. Гордимся нашими земляками. К пятидесятилетию дебюта херсонцев на Олимпийских играх / А.Крупица // Гривна. – 2002. - № 42. – С.10-12.

16. Матвієнко І.С. Шляхи залучення дітей до занять веслуванням на байдарках і каное / І.С. Матвієнко // Тези ІХ Міжнародного наукового конгресу «Олімпійський спорт і спорт для всіх». – К., 2012. – С.475.
17. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. [Електронний ресурс] / [О. А. Шинкарук, Р. В. Кропта, Б. Є. Очеретько та ін.]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: http://reposit.unisport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/420/programma_DYUSSH_2011_акадгрбл.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
18. Нікітенко С. В. Заходи місцевих органів влади та управління щодо організації та розвитку фізкультурно-спортивного руху на Херсонщині (1944-1991 рр.) / С.В. Нікітенко // Південний архів. Сер. : Історичні науки. – 2008. – Вип. 28-29. – С. 118-125.
19. Нікітенко С. Розвиток фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення Херсонської області (1944–1991 рр.) / С. Нікітенко // Краєзнавство. – 2012. - № 3. – С. 132-141.
20. Нікітенко С.В. Розвиток фізкультури та спорту на Херсонщині (1944-1991 рр.): автореф. дис... / Сергій Нікітенко; Чорномор. держ. ун-т ім. П. Могили. - Миколаїв: [б. в.], 2010. - 21 с. - Анот. укр., рос., англ. - Бібліогр.: с. 17-18 та в підрядк. пр.
21. Нікітенко С.В. Участь спортсменів Херсонщини у міжнародних спортивних змаганнях (1952-1991 рр.) / С.В. Нікітенко // Історичний архів. Наукові студії: Зб. наук. пр. — Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2008. — Вип. 1. — С. 61-65.
22. Олімпійська гордість Херсонщини: біобібліогр. довідник / Упр. культури обл. держ. адмін.; Обл. б-ка для юнацтва ім. Б.

- Лавренцова; уклад. Н. О. Попова; ред. С. Д. Коваль.; кер. Проекту Г. І. Тютюн. – Херсон, 2013. – 37 с.: іл. – (Видатні краяни; вип. 3).
- 23.Перелік дитячих юнацьких спортивних шкіл. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/30127>
- 24.Про затвердження Правил спортивних змагань з веслування академічного. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1264-13>.
- 25.Сусоров В.Д. Відродження і розвиток фізкультури та спорту у повоєнний період (1946-1950 рр.) // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної краєзнавчої конференції «Минуле і сучасність: Херсонщина. Таврія. Каховка» (16 – 17 вересня 2016 р.) / Упоряд. М. В. Гончар. – Каховка – Херсон: Гілея, 2016. – С.151-153.
- 26.Цільова комплексна програма підготовки національної збірної команди України з веслування академічного (чоловіки) на участь в Іграх XXXII Олімпіади 2020 року у м.Токію (Японія) на 2017–2020 роки. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.dsmsu.gov.ua/media/2017/07/14/4/СКР_veslyvannya_akadem_choloviki.pdf.
- 27.Шинкарук О. Олімпійська підготовка спортсменів в Україні: проблеми і перспективи / О. Шинкарук, М. Дутчак, Ю. Павленко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2013. - №1. – С. 82-86.
- 28.Яценко А. Двое з флагмана / А. Яценко // Наддніпрян. правда. – 1990. – №14. – С.19.
- 29.Яценко А. Досвід за плечима не носити / А. Яценко // Новий день. – 2000. – №10. – С.14.
- 30.Крупича А. Есть еще за кого поболеть / А. Крупича // Гривна. – 2008. - № 33. – С. 16.

- 31.Яценко А. На п'єдесталі пошани – херсонці : [М.Комаровський, П.Гурковський] / А. Яценко // Наддніпрянська правда. -- 1990. -- №35. -- С. 2-3.
- 32.Яценко А. Олимпийская гордость Херсонщины / А. Яценко // Гривна. – 2008. - № 33. – С. 17.